

Πηγή: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Σελ.:** 1,81,84-85 **Ημερομηνία έκδοσης:** 06-10-2019
Επιφάνεια: 2289.36 cm² **Αρθρογράφος:** **Κυκλοφορία:** 55380
Θέματα: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

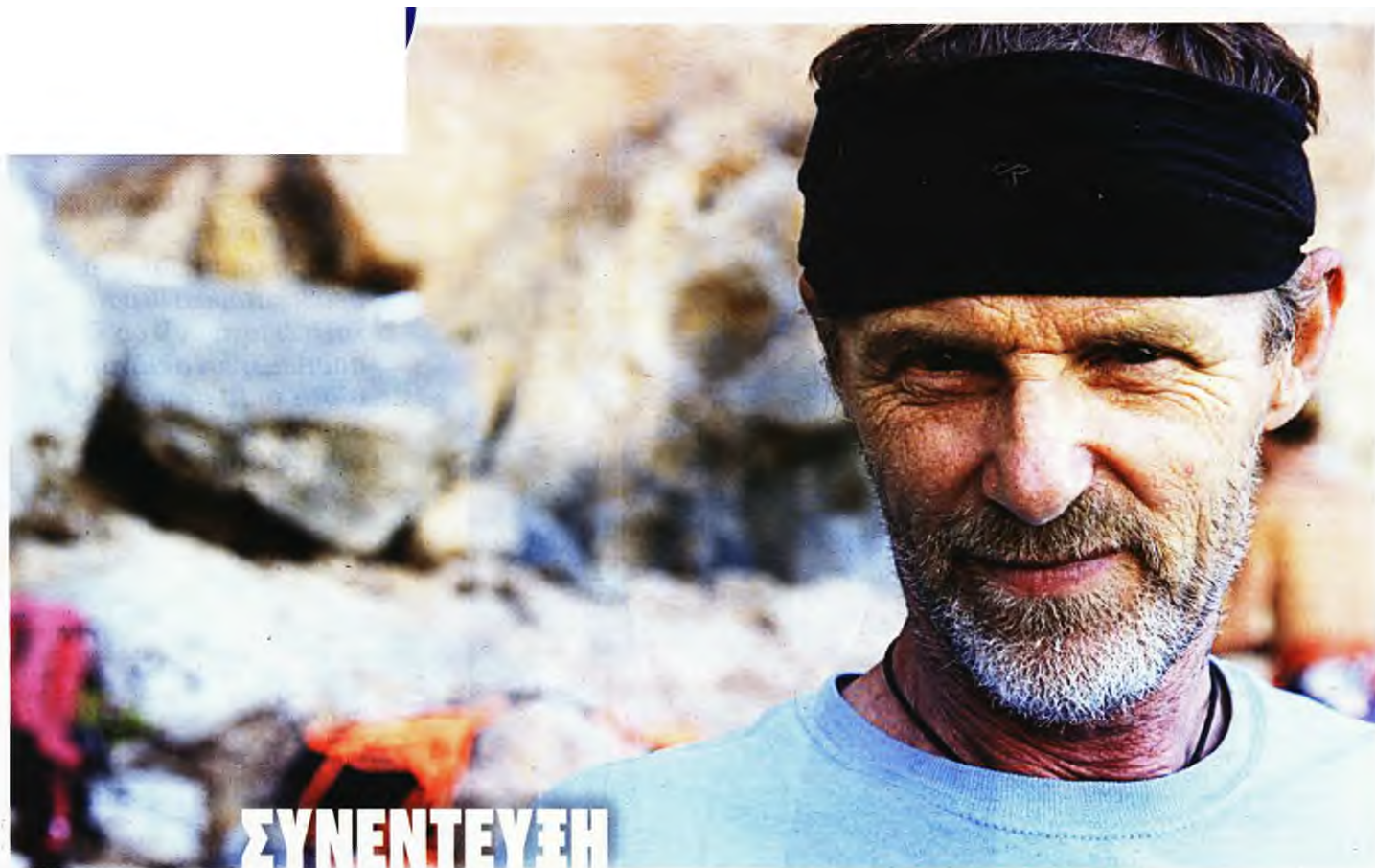

ΣΥΝΕΤΕΥΞΗ

Τζο Νέσμπο

Με εμπνέουν η rock,
η κλασική μουσική
και τα βράχια
της Καλύμνου

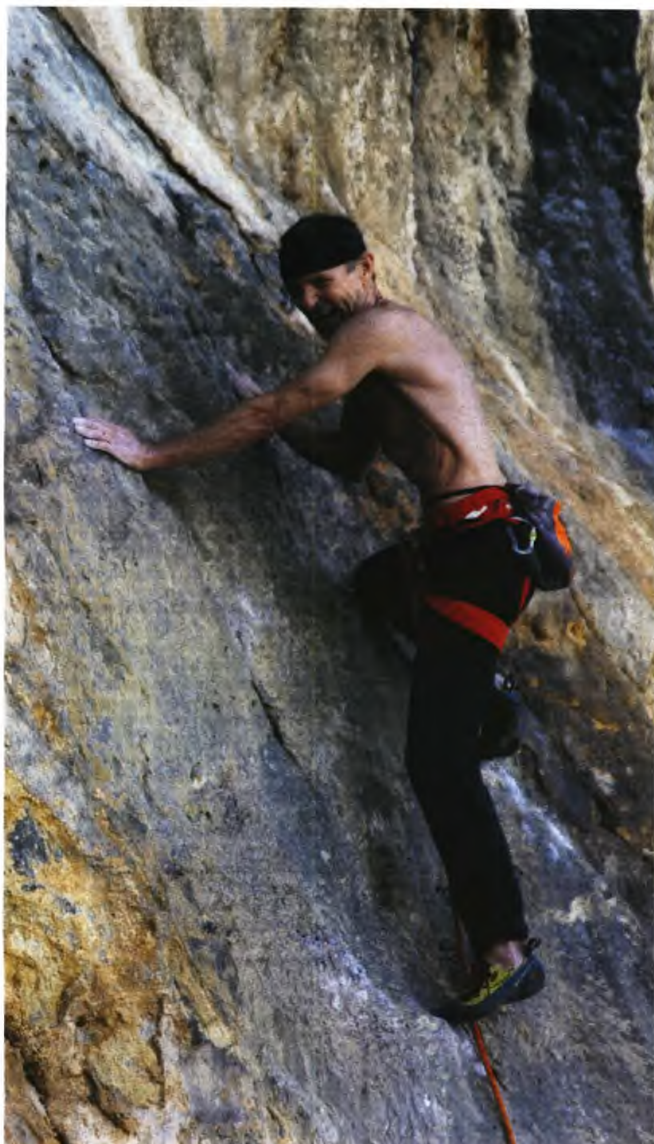
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΜΑΡΙΝΩΝΑ ΑΓΓΙΛΕΛΑΟΥ

Τζο Νέσμπο

Ο παγκοσμίου φήμης νορβηγός **συγγραφέας** αστυνομικών μυθιστορημάτων μιλάει στο «Βήμα»

σ. 4-5

Τζο Νέσμπο

Ο Τζο Νέσμπο επισκέπτεται την Κάλυμνο σταθερά τα τελευταία οκτώ χρόνια για να κάνει αναρρίχηση στις απότομες βραχώδεις πλαγιές του νησιού

Ο νορβηγός συγγραφέας αστυνομικών μυθιστορημάτων μάς μίλησε στην Κάλυμνο όπου επιστρέφει κάθε χρόνο για να κάνει αναρρίχηση αλλά και για να γράφει τα βιβλία του

«Γράφω ακούγοντας hard rock και κλασική μουσική»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Ας ξεκινήσουμε με μια παραδοχή. Ο Τζο Νέσμπο (ο οποίος προφέρεται Γιου Νέσμπε στα νορβηγικά) είναι star. Δύσκολο να συνδυάσεις το σπαρτίκι με το επάγγελμα του συγγραφέα, αλλά στην περίπτωση του ισχύει απόλυτα, και όχι μόνο επειδή τα βιβλία του έφτασαν συνολικά τα 40.000.000 αντίτυπα παγκοσμίως, όπως μας πληροφορεί το εξώφυλλο του τελευταίου πονημάτος του (το *Μαχαίρι* κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμη). Ο Τζο Νέσμπο είναι star γιατί το νιώθει, αλλά και επειδή

το έχει κατακτήσει με τη δουλειά του. Δεν θα μπορούσε να είναι αλλιώς. Ακόμη και όταν κάνει αναρρίχηση στην Κάλυμνο, έναν προορισμό στον οποίο επανέρχεται σταθερά τα τελευταία οκτώ χρόνια, ο στόχος του είναι πάντα η κορυφή και οι προκλήσεις που οδηγούν στην κατάκτησή της. «Ημουν πάντα γενναίος και καλός στα σπορ, αλλά δεν είχα ταλέντο στην αναρρίχηση και φοβόμουν και τα ύψη. Την αντιμετώπισα λοιπόν ως μια διπλή πρόκληση, τόσο για το σώμα όσο και για το μυαλό. Για μένα η αναρρίχηση είναι σαν μια όμορφη κοπέλα που δεν σου δίνει καθόλου σημασία. Ξέρεις ότι πρέπει να αλέψεις για να την κερδίσεις».

Γι' αυτό και βρεθήκαμε στην Κάλυμνο τρεις δημοσιογράφοι για να τον παρακολουθήσουμε επί το έργον να έχει ήδη κερδίσει το στοίχημα και την καρδιά «της κοπέλας». Ήταν μια πρόταση δικής του επινόησης, η οποία αν μη τι άλλο είχε ενδιαφέρον. Χωρίς τον κατάλληλο εξοπλισμό ή έστω τα κατάλληλα παπούτσια – αλλιώς τα σχεδιάζαμε και αλλιώς (δεν) τα είχε οργανώσει η ατζέντισσά του – ακολουθήσαμε το μονοπάτι «Odyssey» κάπου ανάμεσα στο Μασούρι και τα Αργινώβια και ανεβήκαμε ένα βουνό – κυριολεκτικά και μεταφορικά. Αν μη τι άλλο, βρήκαμε για λίγο τη χαμένη επαφή με τη φύση και πήραμε μια εικόνα από το υπέροχο και τόσο παρεξηγημένο νησί της Κάλυμνου, όσο αναρριχητές από όλον τον κόσμο σκαρφάλωναν στους κάθετους βράχους ή έπεφταν από αυτούς αλαλάζοντας, αιωρούμενοι στα σχοινιά τους πάνω από τα κεφάλια μας.

«Δεν ξέρω αν το έχετε συνειδητοποιήσει εδώ στην Ελλάδα, αλλά η Κάλυμνος είναι ο πιο σημαντικός προορισμός για αναρρίχηση στον κόσμο. Δεν έχει τις πιο δύσκολες διαδρομές που θα προσελκύσουν τους καλύτερους του κόσμου, όμως όλοι οι μεγάλοι αναρριχητές έχουν περάσει κάποια στιγμή από εδώ. Επίσης διαθέτει ποικιλία για να ικανοποιηθεί αναρριχητές που βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια εκμάθησης. Ο εκπαιδευτής ορειβάσας Άρης Θεοδωρόπουλος ήταν εκείνος που διαπίστωσε ότι εδώ υπάρχουν καλής ποιότητας βράχοι, εύκολη πρόσβαση και φυσική ομορφιά». Ο 59χρονος Νέσμπο, από την πλευρά του, δάμαζε τα βράχια με χαρακτηριστική άνεση και χάρη, πάντα ημίγυμνος. Αφού κατέβηκε και φόρεσε το μπλουζάκι του μας έδωσε το «αποκλειστικό». «Μόλις ολοκλήρωσα ένα διήγημα το οποίο το έγραφα εδώ στην Κάλυμνο και διαδραματίζεται στο νησί και λίγο στην Αθήνα. Η πλοκή ξεκινάει με την εξαφάνιση ενός άνδρα ο οποίος ανήκει στην κοινότητα των αναρριχητών. Αγνωστία αφότου πήγε να κολυμπήσει από το Μασούρι ως στο νησί της Τελένδου απέναντι, κάτι που κάνουν οι φίλοι μου εδώ στο νησί και είναι αρκετά επικίνδυνο, γιατί πρέπει να γνωρίζεις πώς κινούνται τα ρεύματα. Επίσης, σε έναν ταξιδιωτικό οδηγό του Άρη Θεοδωρόπουλου έγραφα μια σύντομη ιστορία για μια αναρριχητική διαδρομή που έκανα εδώ στην Κάλυμνο στην οποία πρόσθεσα στοιχεία μυθοπλασίας. Στην Κάλυμνο έρχομαι 50% για αναρρίχηση και 50% για να γράφω».

Το «Μαχαίρι» στο κόκαλο

Η αλήθεια είναι ότι ακόμη και χωρίς το δέλεαρ της αναρριχητικής περιπέτειας πάλι θα επιδιώκαμε να μιλήσουμε μαζί του. Ναι, έχει δώσει πολλές συνεντεύξεις, ναι, δεν διαφοροποιείται εντυπωσιακά στα βιβλία του. Όταν όμως αποφασίζει να αφιερώσει τον χρόνο για να μιλήσει (αφότου ολοκληρώσει την ημερήσια δόση αναρρίχησης εννοείται), σε αποζημιώνει για τις μικρές παραχωρήσεις που απαιτεί. Επιπλέον, στο *Μαχαίρι*, τη δωδέκατη περιπέτεια του Χάρι Χόλε, συμβαίνουν απρόσμενες ανατροπές πλοκής αλλά και ύφους. Αφενός (spoiler alert) η διαχρονική αγαπημένη του Χάρι Χόλε, Ράκελ, δολοφονείται. «Το γνώριζα από όταν έγραφα τον *Κοκκινολαίμη*, το τρίτο μου βιβλίο, ότι από θα συνέβαινε» θα πει μέσα από το εστιατόριο όπου τρώει συνήθως με φόντο το νησί της Τελένδου. Αφετέρου, παραδόξως δεν γινόμαστε μάρτυρες του φρικτού θανάτου της. Εννοείται ότι στις 660 σελίδες του βιβλίου διαβάζουμε για βιασμούς, καθώς ο διαβόητος σαδιστής και δολοφόνος Σβάν Φινε κυκλοφορεί ελεύθερος, ή για βασανιστήρια στο Αργανιστάν όπου οι Ταλιμπάν δένουν αιχμαλώτους πίσω από ένα αυτοκίνητο και ύστερα πατάνε το γκάζι (όπως θα αποδειχθεί μια πατέντα που εκμεταλλεύονται δεινότερα και οι Νορβηγοί, αν προκύψει η ανάγκη).

Μουσικές ανησυχίες

Εκτός των συγγραφικών και των αναρχικών δραστηριοτήτων του, ο Τζο Νέσμπο έχει και μουσικές ανησυχίες, όντας βασικός τραγουδιστής και τραγουδοποιός του ροκ συγκροτήματος Di Derre, το πιο πρόσφατο άλμπουμ του οποίου κυκλοφόρησε το 2018.

Σε γενικές γραμμές όμως η βία είναι πιο υπόκωφη, τουλάχιστον για βιβλίο του Νέσμπο, καθώς «ο βασιλιάς των *συγγραφέων* αστυνομικής λογοτεχνίας» έβαλε σκοπό να διερευνήσει το εξής ερώτημα: Πώς ξεπερνάμε τις φυσικές αναστολές που μας εμποδίζουν να αφαιρέσουμε τη ζωή ενός άλλου ανθρώπου; «Δεν ήταν μια συνειδητή επιλογή. Απλώς όταν έκανα την έρευνα, προτού ξεκινήσω να γράφω, μελέτησα το βιβλίο *On Killing. The Psychological Cost of Learning to Kill in War and Society* (εκδ. Back Bay Books) του Αμερικανού Ντέιβ Γκρόσμαν. Εκεί διάβασα ότι, όταν πήραν συνεντεύξεις από αμερικανούς στρατιώτες μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, διαπίστωσαν ότι μόλις το 20% αυτών είχε καταφέρει να πυροβολήσει τους εχθρούς. Οι υπόλοιποι απλώς έριχναν προς την πλευρά τους ελπίζοντας ότι δεν θα σκοτώσουν κανέναν. Αρχισαν λοιπόν να τους εκπαιδεύουν, και στον πόλεμο της Κορέας το ποσοστό ανέβηκε σε 50%, ενώ στον πόλεμο του Βιετνάμ έφτασε το 90%. Πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχουν κάποιες απλές τεχνικές με τη συνδρομή των οποίων μπορείς να ξεγελάσεις το μυαλό σου και να το πείσεις να σκοτώσει. Για παράδειγμα, όταν εκπαιδεύσαι πυροβολώντας στόχους που δεν έχουν το σχήμα ενός κύκλου, αλλά τη μορφή ενός ανθρώπου. Και πάλι, αυτό που παρέμενε δύσκολο ήταν να καταφέρουν τους στρατιώτες να σκοτώνουν εξ επαφής, με μαχαίρι, για παράδειγμα. Γιατί τότε έβλεπαν ότι οι εχθροί ήταν άνθρωποι σαν και αυτούς και δίσταζαν να αφαιρέσουν τη ζωή τους. Επίσης, έχει ενδιαφέρον ότι το μαχαίρι είναι ένα από τα όπλα που προκαλούν τον μεγαλύτερο φόβο. Ήταν λοιπόν το

**Εχω
κακομεταχειριστεί
τον Χάρι Χόλε
αρκετές φορές
στο παρελθόν,
αλλά ποτέ σε
τέτοιο βαθμό.
Σκέφτηκα:
«Ποιο είναι
το χειρότερο
πράγμα που
μπορεί να του
συμβεί;». Ε, σε
αυτό το βιβλίο
τού συνέβη**

κατάλληλο όπλο για το βιβλίο μου, όπως βεβαίως και ο κατάλληλος τίτλος για αυτό.

Η άβυσσος του Χάρι Χόλε

Ο Νέσμπο δεν παραλείπει ποτέ να κάνει έρευνα για τα βιβλία του, ή ακόμη και να ταξιδεύει σε χώρες όπου υπάρχει ανθρωπιστική κρίση ή πόλεμος για να διαπιστώνει ιδίους όμμασους για τι πράγματα είναι ικανή η ανθρώπινη φύση.

Ωστόσο, το Αφγανιστάν είναι η μόνη χώρα για την οποία έγραψε χωρίς να την επισκεφθεί. Απλώς συνεργάστηκε με έναν φίλο του που είχε υπηρετήσει και έμαθε πολλές χρήσιμες πληροφορίες. Κάπως έτσι έγραψε ένα βιβλίο με flashbacks, χαρακτήρες από το παρελθόν, πολλές δευτερεύουσες πλοκές αλλά και με τη διαρκή αγωνία του ατόφιου μυστηρίου who-done-it να αναδύεται από τις σελίδες του. Δεν είναι τυχαίο ότι ο Νέσμπο αγαπάει σκηνοθέτες όπως ο *Αλφρεντ Χίτσκοκ*.

«Μου αρέσει ο τρόπος που προσεγγίζει την ανθρώπινη κατάσταση τόσο μέσα από τη διαίσθηση όσο και από την παρατήρηση και την ανάλυση. Πρέπει να αφήνεις περιθώριο και για τα δύο. Μπορεί να ταυτιστώ με αυτό ως δημιουργός ιστοριών».

Το «Μαχαίρι» διαπνέεται από μια βαθιά μελαγχολία καθώς ο Χάρι Χόλε ακροβατεί – όχι για πρώτη φορά, είναι η αλήθεια – σε μια άβυσσο που απειλεί να τον αφανίσει. «Τον έχω κακομεταχειριστεί αρκετές φορές στο παρελθόν αλλά ποτέ σε τέτοιο βαθμό. Σκέφτηκα: “Ποιο είναι το χειρότερο πράγμα που μπορεί να του συμβεί;”. Ε, σε αυτό το βιβλίο τού συνέβη». Τα βασανιστικά συναι-

σθήματα που βιώνει αποτελούν μια δευτερεύουσα πλοκή που θα μπορούσε να σταθεί και από μόνη της.

Ο Νέσμπο έχει δηλώσει ότι όταν γράφει εμπνέεται από μουσική που ακούει, «από την ατμόσφαιρά της και όχι από τις ιστορίες μέσα σε αυτήν» καθώς «απ’ όλες τις τέχνες είναι εκείνη που επηρεάζει περισσότερο τα συναισθήματά μας».

Καθώς λοιπόν έγραφε τη δαιδαλώδη πλοκή του *Μαχαίριού*, άκουγε «hard rock και κλασική μουσική, από *Μπακ* και *Μάιλς Ντέιβις* μέχρι *Μετάλिका*, *Μπράιαν Ανταμς*, *Μπρους Σπρίνγκστιν* ή και *Χανκ Γουίλιαμς*» θα σχολιάσει έχοντας δίπλα του τον φίλο του Νίκο, τον ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου όπου μένει κάθε φορά που έρχεται στην Κάλυμνο: «Λέμε ότι είναι ο παππούς μου, αν και μόνο πατέρας μου θα μπορούσε να είναι, δεδομένης της ηλικίας μου». Μπορεί να στήρησε την οικογένεια από τον Χόλε, όμως εκείνος αναζητεί παντού μία, απ’ ό,τι φαίνεται. Αλλωστε, η κόρη του Σέλια δεν τον συντρόφευσε σε αυτό το ταξίδι. «Νομίζω θα μπορούσατε να τη ρωτήσετε: “Τι συμβουλές δίνεις στον πατέρα σου προκειμένου να υπερασπίζεται τα ίσα δικαιώματα και να συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος;”. Μας αρέσει πολύ να μιλάμε για την πολιτική, την ηθική και για τις αξίες. Σπουδάζει Κοινωνική Ανθρωπολογία στο Οσλο. Εκείνη μιλάει και εγώ προσπαθώ να ακούω, όπως έκανε ο πατέρας μου όταν ήμουν νέος. Του άρεσε να ακούει τον τρόπο που σκέφτομαι. Κάνω το ίδιο με την κόρη μου. Μου αρέσει πολύ να τη βλέπω να αναπτύσσει τις δικές της ιδέες και απόψεις».